Published December 27, 2018 Klapalekiana, **54**: 335–341, 2018
ISSN 1210-6100

Velká výstava bezobratlých 2018

Ve dnech 8.–17. června se v areálu Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy uskutečnil již 3. ročník akce s názvem Velká výstava bezobratlých. Expozice byla otevřena denně od od 10 do 18 hodin a bylo se na co dívat.

Jak již název akce napovídá, mohli se návštěvníci setkat s různými druhy členovců (Arthropoda) žijících na našem území, ale k vidění byli i zahraniční exempláře či druhy u nás již vyhynulé. Většina zahraničních zástupců pocházela z oblasti Balkánského poloostrova. Exempláře byli umístěné převážně ve skleněných teráriích a akváriích, aby si návštěvník mohl vychutnat jejich krásu naplno. Mezi nejoblíbenější exponáty výstavy jistě patřili zástupci brouků (Coleoptera) a to především naši dva největší, ikonický roháč obecný (*Lucanus cervus*) a tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*), kteří byli pro výstavu nachytáni studenty Univerzity Karlovy a pracovníky Národního Muzea na jižní Moravě. Oba druhy jsou chráněné, a tak bylo nutné k jejich odchytu získat příslušná povolení. Mezi velice zajímavé zástupce brouků patřil jistě střevlík mřížkovaný (*Carabus clatratus*), rovněž chráněný druh žijící na našem území již na posledních lokalitách. Tento střevlík má vysokou afinitu k vodě a vyskytuje se pouze v zachovalých lužních lesích, které byly v minulosti z různých důvodů značně pozměněny nebo zničeny. Poslední lokalitou zůstává patrně lužní les na Soutoku na jižní Moravě, kde se vyskytuje již velice malá populace tohoto brouka. Naše exempláře pocházely z Balkánského poloostrova, kde je tento druh ještě lokálně hojný. Mezi další oblíbené brouky patřily především různé druhy zlatohlávků (*Protaetia* spp.), vodních brouků (potápník – křepčík obroubený – *Cybister lateralimarginalis*, vodomil černý – *Hydrophilus piceus*), také velcí koprofágní brouci – skarabeové (*Scarabaeus pius*) a výkalníci (*Copris lunaris*, *C. hispanus cavoliini*). Ale ani zástupci ostatních řádů nezůstaly pozadu.

Vítězem nevyhlášené ankety „Miláček výstavy“ by se jistě stala velká vodní ploštice rodu *Lethocerus* (Belostomatidae), česky mohutnatka. Zástupci této čeledi jsou obávanými vodními dravci a člověka jistě překvapí jejich velikost, která může dosáhnout až 12 cm. Nejblíže se s těmito plošticemi můžeme setkat u jezera Balaton v Maďarsku. Z řádu síťokřídlí (Neuroptera) pak padl do oka především dětem známý Ťutínek z příběhů Ferdy Mravence, larva mravkolva (*Myrmeleon formicarius*). Zájem budili také příbuzní Ferdy, velcí dřevožraví mravenci rodu *Camponotus*. Nesmíme zapomenout ani na běžnější obyvatele naší přírody – včely (*Apis mellifera*), čmeláky (*Bombus* sp.) a vosíky francouzské (*Polistes dominula*), které si často lidé pletou s jejich větší příbuznou – vosou obecnou (*Vespula vulgaris*). Na výstavu byl zapůjčen od včelaře unikátní prosklený úl, a tak si návštěvníci mohli prohlédnout, jak to v kolonii včel vypadá. Ze zahraničních zástupců byli oblíbení především syčiví švábi (*Gromphadorhina portentosa*) a různé druhy strašilek, z nichž některé si mohli účastníci výstavy za dobrovolný příspěvek odnést domů.

Abychom se nevěnovali pouze hmyzu, na výstavě byli k vidění i zástupci klepítkatců (Chelicerata), a to především různí pavouci. Za zmínku jistě stojí sklípkánek (*Atypus* sp.), příbuzný sklípkanů, který žije i na našem území. Velice zajímavá byla rozhodně expozice všech našich druhů raků, a to jak domácích, tak invazních druhů. Poznat naše raky je vzhledem k stálé hrozbě račího moru velmi důležité.

Výčet všech zástupců bezobratlých, které na výstavě byly k vidění, není možno v tomto článku uvést. Můžeme vám však sdělit, že bylo k vidění několik tisíc exemplářů patřících k více než 270 druhům bezobratlých. Kromě živých exemplářů si také návštěvníci mohli prohlédnout makrofotografie hmyzu a pokochat se netušenými detaily, které jsou bez mikroskopu lidskému oku skryté. Výstavu v letošním ročníku navštívilo více než 5 tisíc lidí, průměrně tedy 500 za den. Opět se tedy projevil vzestup zájmu z řad návštěvníků a i ohlasy byli velice kladné. Kdo výstavu nenavštívil, může se těšit na další ročník, který se uskuteční v roce 2020.

Na závěr bychom chtěli poděkovat hlavnímu organizátorovi výstavy, jímž byla Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy ve spolupráci s Národním muzeem. Partnery výstavy se kromě ČSE staly Botanická zahrada PřF UK, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a web přírodovědci.cz. Velký dík také patří studentům PřFUK, bez jejichž obětavé pomoci by nebylo možné výstavu uspořádat.

Úplným závěrem snad jen uvedeme, že podobné akce jsou jedinečnou možností prezentace ČSE široké veřejnosti a neopakovatelnou příležitostí přitáhnout především mladou generaci k entomologii. Obrovský zájem široké veřejnosti o tuto často přehlíženou a podceňovanou složku naší přírody je jistě příslibem do budoucnosti. Doufáme tedy, že přízeň ČSE celé akci zůstane zachována a v následujícím ročníku bude její prezentace a podíl na organizaci na výstavě ještě více vidět.

David Sommer & Petr Šípek

Obr. 1. Část z velkého počtu organizátorů výstavy, zleva doprava: Šárka Mikátová, Petr Šípek (hlavní organizátor), Petr Máslo, David Sadílek a Ondřej Kouklík. Fotografie Dominik Vondráček.

Obr. 2. Se zájmem poslouchali především nejmladší návštěvníci. Na fotografii podává odborný výklad Dominik Vondráček. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 3. Ale ani dospělí nezůstali pozadu. Fotografie Dominik Vondráček.

Obr. 4. Petr Máslo prezentuje tesařík obrovského (*Cerambyx cerdo*). Fotografie Dominik Vondráček.

Obr. 5. Jeden ze dvou sálů, ve kterých se výstava konala. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 6. Roháč obecný (*Lucanus cervus*) se stal jedním z nejoblíbenějších exemplářů celé výstavy. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 7. Ač to tak nevypadá, u expozice vodních bezobratlých bylo většinou nejvíce návštěvníků. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 8. Mohutnatka (*Lethocercus* sp.) se svou kořistí. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 9. Sameček potápníka – křepčíka obroubeného (*Cybister lateralimarginalis*) byl objektivem fotoaparátu patrně velmi překvapen. Fotografie Petr Šípek.

Obr. 10. Čmeláci, stejně jako většina dříve běžných druhů, se z naší krajiny pomalu vytrácejí. Na fotografii hnízdo čmeláků zemních (*Bombus terrestris*) . Fotografie Petr Šípek.